

MOU-yhteistyö Tullin ja Liikenteenharjoittajien kanssa

eli ns Memorandum of Understanding

Tausta

Tulli ja liikenteenharjoittajat ovat Suomessa tehneet vajaat kymmenen vuotta yhteistyötä huumeiden ja muiden laittomien tavaroiden salakuljetusten estämiseksi. Tullin ja kuljetusyritysten yhteistyö on kirjattu ns. MOU-sopimukseen, mikä tulee sanoista **Memorandum of Understanding**.

Kyseisiä Maailman Tullijärjestön WCO:n alullepanemia sopimuksia on tehty 1980-luvun puolivälistä lähtien. Käytännössä WCO on solminut eri toimialojen kansainvälisten kattojärjestöjen kanssa yhteistyösopimuksia, joiden perusteella sitten kussakin maassa tulli on solminut sopimuksen asianomaisen kansallisen järjestön kanssa. Siten esim. WCO sopi vuonna 1989 yhteistyösopimuksen Kansainvälisen Maantiekuljetusliiton (IRU) kanssa, jonka pohjalta Tulli solmi Suomen Kuorma-autoliiton kanssa MOU-sopimuksen vuonna 1997.

Tällä hetkellä noin 40 maata on tehnyt omat kansalliset MOU-sopimukset liikenteenharjoittajien ja niitä edustavien yritysten kanssa. Suomessa MOU-sopimuksen ovat allekirjoittaneet 15 kuljetusalan yritystä.

Mitä yhteistyö tarkoittaa käytännössä?

Käytännössä yhteistyö tarkoittaa sitä, että Tulli antaa yrityksille ns. huume-koulutusta ja toivoo vastaavasti, että kuljetusyritykset ilmoittavat tullille aina, kun ne saavat vihia mahdollisista salakuljetusyrityksistä. Tulli on luonnollisesti kiinnostunut saamaan myös tietoja muista kuin huumeisiin liittyvistä salakuljetusyrityksistä, esimerkiksi

viinan ja savukkeiden salakuljetuksesta.

Koulutustilaisuuksissa kerrotaan MOU-yhteistyötoiminnan taustasta, Euroopan ja Suomen huumausainetilanteesta, salakuljetusmentelmistä, reiteistä, jonkin verran kätköpaikoista. Lisäksi käydään läpi yleisemmät salakuljetuksen kohteina olevat huumausaineet, aineiden tunnistaminen, vaikutukset sekä käyttötavat ja -välineet. Tulli on antanut huume-koulutusta viimeisen 7 - 8 vuoden aikana noin 9 000 Suomessa toimivan kuljetusyrityksen työntekijälle. Yksi koulutuskerta kestää keskusteluineen tavallisesti kaksi - kolme tuntia. Jatkossa tullaan jossakin määrin vähentämään ns. massakoulutusta ja enemmän keskittymään yritysten avainhenkilöiden kouluttamiseen.

Tulli saa vuoden mittaan eri kuljetusyrityksiltä useita vihjeitä, jotka ovat johtaneet melko suuriinkin takavarikoituihin. Tosin vihjeitä saisi tulla enemmänkin. Kuljetusyrityksiltä tulevat vihjeet ovat arvokkaita siinäkin mielessä, että yritykset tietävät tarkkaan, jopa reaaliaikaisesti, missä kontit milloinkin liikkuvat.

Tulli on hyvin tietoinen siitä, että isojen rekkakuljetusten mukaan ujutetut huume-erät ovat hyvin vaikeita jäljeltäviä. Tulli tulee sen johdosta uudessa Huumausainestrategiassaan kiinnittämään tähän asiaan erityistä huomiota. Tulliviranomaiset pyrkivät paljastamaan laittomasti Suomeen tuotavat huumausaine-erät jo valtakuntamme rajoilla. Laittomien huumausaineiden takavarikointi suuremmissa erissä jo maahantuontivaiheessa on huomattavasti halvempaa ja te-

hokkaampaa kuin pienten huumausaine-erien poisottaminen vasta lopullista käyttäjiltä.

Rekka-autojen läpivalaisua tehdään toistaiseksi vain yhdessä pisteessä Suomen ja Venäjän rajalla (Vaali- maalla), mutta tarkoituksena on lähiaikoina hankkia muutaman liikuteltavan suuryksiköiden läpivalaisulaitteen, millä valvontaa tullaan tehostamaan. Näiden uusien mentelmien käyttöönoton lisäksi tulee MOU-yhteistyö liike- ja kuljetuselinkeinojen harjoittajien kanssa muodostamaan jatkossakin hyvin tärkeän tekijän huumeiden ja muiden laittomien tavaroiden estämisessä.

Yleinen huumausainetilanne Suomessa

Tullin tietoon tulleiden huumausaineri-kosten lukumäärä on ollut Suomen koko EU:n jäsenyyssajan voimakkaassa kasvussa. Vuonna 2001 Tulli takavarikoi n. 900 kg erilaisia huumeita. Lokakuun lopussa 2002 Tulli oli jo takavarikoinut hieman yli 1 000 kg, eli koko viime vuoden takavarikoinnit oli jo tuolloin ylitetty.

Kun Suomessa ei valmisteta tai tuoteta merkittäviä määriä huumausaineita, niin valtaosa Suomessa käytetyistä huumausaineista salakuljetetaan ulkomailta. Tullin havaintojen mukaan EU-sisäliikenteessä salakuljetetaan Espanjasta Suomeen hasista sekä jonkin verran erilaisia huumausaineita muista EU-maista. Viron merkitys Suomeen salakuljetettujen huumausaineiden lähtö- ja läpikulkumaana on huomattava. Valtaosa tullin suorittamista merkittävistä amfetamiini- ja ekstaasitakavarikoista liittyy Viron lii-

kenteeseen. Lisäksi Viroa käytetään kauttakulku- ja väliavarastointimaana salakuljetettaessa heroiniin Suomessa.

Hasis on edelleen Suomen yleisimmin käytetty huumausaine. Hasiksen salakuljetus Suomeen on mittavaa ja järjestäytyntä rikollisuutta kansainvälisine kytkentöineen. Suurimmat lastit ovat peräisin Pohjois-Afrikasta ja ne tuodaan ensin Espanjaan, josta ne lähtevät edelleen rekkaliikenteessä muualle Eurooppaan usein piilotettuna hedelmien ja vihannesten sekaan, joista niitä on hankalaa tarkastaa. On myös löydetty rekasta tai perävau- nusta sitä varten rakennettuja kätköti- loja.

Kannabiksen (hasis sekä marihua- na) vaikutus:

Kannabiksen vaikutuksen alaisilla henkilöillä on vaikeuksia kiinnit- tää ja jakaa huomionsa. Esimer- kiksi ajaessaan autoa henkilö voi keskittyä tiettyyn asiaan, kuten au- ton ohjaamiseen, mutta liikenneva- lot ja -merkit yms. jäävät huoma- matta.

KANNABIS
Vaikutukset
estot vähenevät, seksuaaliset halut tai tuntemukset voimistuvat ajan ja tilan taju heikkenee arvioimiskyky heikkenee sekavuus verestävät silmät suun kuivuminen
Pitkäaikaisesta käytöstä aiheutuvia muita haittoja:
keuhkovammat krooninen bronkiitti testosteronin aleneminen äkilliset pelkotilat

Viime vuosina ovat myös yleistyneet amfetamiinit, näistä erityisesti ekstaasi. Suomen amfetamiinitakavarikot ovat huomattavia niin pohjoismaisessa kuin EU:n mittakaavassakin. Merkit- tävimät takavarikot on tehty Viron liikenteessä, mutta myös esim. Hol- lannista tulee edelleen amfetamiinia Suomeen.

Amfetamiinin vaikutus

Amfetamiinit (joihin kuuluvat myös ekstaasit) aiheuttavat eufo- ria, tunteen siitä, ettei ole olemassa minkäänlaisia ongelmia. Ne saavat aikaan myös tunteen yli-inhimilli- sistä voimista ja ja hyvin vahvasta itseluottamuksesta.

AMFETAMIINI
Vaikutukset:
hyvänoloinen kiihotustila hermostuneisuus, aistiharhat aggressiivisuus, kärsimättömyys unettomuus
Pitkäaikaisesta käytöstä aiheutuvia muita haittoja:
mielenhäiriöt (paniikki-tilat) kuolema yliannostuksesta (aivoverenvuoto)

Myös heroinin käyttö on lisääntynyt Suomessa viime vuosina ja tämä ke- hitys näyttää jatkuvan. Takavarikot ovat tosin olleet suhteellisen pieniä, ja Afganistanin tilanteesta johtuen välillä vähän saatavilla. Heroini tuodaan useimmiten maahan joko Virosta tai Venäjältä Itäisen tullipiirin raja- asemien kautta. Tosin heroiniin on myös takavarikoitu EU:n maista ta- pautuvasta liikenteestä.

HEROIINI
Vaikutukset:
hyvänolon tunne, sekavuus väsymys, ruokahaluttomuus sietokyvyn kasvu
Pitkäaikaisesta käytöstä aiheutuvia muita haittoja:
nopea voimakas henkinen ja ruumiillinen riippuvuus pakonomainen tarve käyttää ainetta jatkuvasti erittäin vahvat vieroitusoireet yliannostuksen aiheuttama hengityshalvaus

Heroinin vaikutus

Heroini kuuluu opiaatteihin, joita valmistetaan oopiumi-unikosta. Ai- neiden vaikutusten voimakkuus on riippuvainen aineensietokyvystä. Kun käyttäjän sietokyky on "kas- vanut" määrätylellä tasolle, hän jou-

tuu lisäämään aineen määrää jat- kuvasti sietokyvyn mukaan. Heroiiniä käytettäessä sietokyky kehittyy melko nopeasti.

Heroinin käyttäjät ovat korvanneet vaikeasti saatavilla olevaa heroiniin Subutexilla. Subutexin laiton tuonti al- koi laajamittaisesti vuonna 2001. Subutexia tuodaan maahan yleensä len- tomatkustajien mukana yleisimmin Helsinki-Vantaan lentoseman kautta matkatavaroissa. Mutta sitä on tuotu maahan myös esim. postilähetysissä.

On merkkejä siitä, että kokaiinin käyt- tö on yleistymässä Suomessa, mutta kokaiinimarkkinoiden arviointi on vielä vaikeaa, johtuen vähistä takavarikko- tapahtumista. Suurin osa kokaiinista tulee Suomen markkinoille Virosta, jossa sitä on helposti saatavana.

Kokaiinin vaikutus

Kokaiinin vaikutukset muistuttavat amfetamiinin vaikutuksia. mutta ovat lyhytkestoisempia. Sen käyttä- jät ovat yliaktiivisia, hermostuneita, kohtuuttoman puheliaita ja ky- kenemättömiä olemaan paikallaan.

Kat-huumetta takavarikoidaan kilo-

KOKAIINI
Vaikutukset:
hyvänoloinen kiihotustila hermostuneisuus, aistiharhat unettomuus, ruokahaluttomuus laajentuneet silmäterät
Pitkäaikaisesta käytöstä aiheutuvia muita haittoja:
verenkiertohäiriöt pysyvän nuhaan tapaiseen oireeseen henkinen ja ruumiillinen riippuvuus

määräisesti eniten Suomessa. Kat sa- lakuljetetaan Suomeen edelleen Lon- toosta lentomatkustajien tuomana. Todettakoon tässä, että kat'ia ei luo- kitella huumeek-

si Englannissa. Vaikka kat ei yleensä kuulu suomalaisten käyttämiin ainei- siin, käytetään kuriireina edel- leen myös suo- malaisia nais- henkilöitä.

(toleranssi) esiintyy pääsääntöisesti kaikkien huumeiden kohdalla, toleranssin kehitymisessä on yksilöllisiä eroja. Henkilö voi olla riippuvainen myös useammasta kuin yhdestä aineesta.

Riski riippuvuuteen

3 vuoden kuluttua

75%lla, jos 4 edellä mainittua kriteeriä täyttyy 90%lla, jos useampi kriteeri täyttyy

Indikaattorit huumeriippuvuuden syntymiselle

Kuinka huumeiden käyttö leviää

(Folkhälsan)

Näin moni sanoo KYLLÄ, kun tarjoajana on:

10% vieras kadulla

40% joku jengistä

60% joku perheestä, sisko/veli

90% poika-/tyttöystävä vaikea kieläytyä

paras kaveri

paras ystävätär
rakastettu

Huumeriippuvuuden oireet

Huumeiden käyttö aiheuttaa riippuvuutta. Huumeriippuvuus on sellainen psyykinen ja/tai fyysinen tila, joka on seurausta elävän organismin ja päihdyttävän aineen välisestä vuorovaikutuksesta. Usein tähän liittyy pakonomainen tarve saada ainetta jatkuvasti tai ajoittain sen psyykkisten vaikutusten vuoksi ja/tai poistamaan sitä epämiellyttävää oloa, joka seuraa aineen puutteesta. Tarvetta lisätä annosta saman vaikutuksen saamiseksi

(suomalainen tutkimus)

- * läheisen suhteen puuttuminen
- * psyykinen ongelmaisuus
- * heikko koulumotivaatio
- * käytöshaairiot
- * ei-uskonnollisuus
- * voimas elämysten etsiminen
- * stressaavat elämäkokemukset
- * päihteitä kättävät vanhemmat
- * varhainen tupakoinnin aloittaminen

TULE MUKAAN!

PYSÄYTÄ HUUMEET JA ESTÄ SALAKULJETUS

Suomen tullilaitoksen perustehtäviin kuuluu kiinteästi yhteisöpetosten, salakuljetusten ja muun tullirikollisuuden torjunta ja paljastaminen.

Sinä olet tullilaitokselle tärkeä yhteistyökumppani. Ojenna auttava kätesi yhteiskunnalle, johon itsekin kuulut. On tärkeää, että laittomien huumausaineiden ja muiden tavaroiden salakuljetusyritykset voidaan paljastaa jo rajoilla.

Jos työssäsi tai muualla havaitset jotain tavallisuudesta poikkeavaa ja päättelet, että huumausaineiden tai muun tavaran salakuljetusta suunnitellaan tai toteutetaan parhaillaan, toimi näin.

Paina mieleesi mahdollisimman paljon tietoa kyseisestä tapahtumasta. MITÄ? KUKA? MISSÄ? MITEN? MILLOIN?

Ilmoita asiasta viipymättä internetin lomakkeella tai soita maksuttomaan vihjepuhelimeen 0800 1 4600.

Kaikki antamasi tiedot käsitellään luottamuksellisina!

Voit lähettää tiedot nimettömänä.